UŽ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ!

MŪSŲ ŽINIOS

SĄJŪDIS

LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIO TAURAGĖS RAJONO TARYBOS DVISAVAITINIS LEIDINYS

Laikraštis eina nuo 1989 metų vasario 15 d.

1989 m. rugsėjo 7 d. Nr. 12.

Laisvi tarp laisvų?

Pagal galiojančią konstituciją, TSKP yra „naš rulevoj". Todėl perskaičius CK pareiškimą, liečiantį gyvybinius mūsų klausimus, negalima užsimerkus tvirtinti, kad „nieko nematome", „nieko neįvyko".

Pamąstymui siūlome paieškoti atsakymų į keletą klausimų:

PIRMA, Lietuvos išėjimo iš TSRS galimybė siejama su bet kokių ryšių nutraukimu. Ar tai reiškia neinformuotumą apie mūsų tautinio atgimimo siekius, grindžiamus neutralumo, kaimyninių tautų gerbimo, esamų kultūrinių-ekonominių ryšių išsaugojimo, išplėtimo principais! Ar tai reiškia, kad atsiskyrimo atveju mums bus vienašališkai nutraukti visi ryšiai!

ANTRA, nurodoma į artėjančią „katastrofą", „pražūtį", „bedugnę". Ar mes priskiriami prie antrarūšės rasės, nesugebančios dirbti, tvarkyti savo valstybės reikalus! Ar tai vėl „blogas" informuotumas, ginkluoto sukilimo, pilietinio karo prognozės! Ar būsimai mažytei mūsų valstybei numatyta pražūtis įvairių sankcijų, spaudimo, blokadų pagalba! Ar tai užuomina į karinę jėgą, kaip paskutinį „argumentą"! Žmonių atmintyje dar gyvas šitas „argumentas" nuo lemtingųjų 1940-jų metų, kaip tapome „laisvi tarp laisvų".

Redakcija

TSKP CENTRO KOMITETUI
LKP CENTRO KOMITETUI

TSKP CK vardu paskelbtame seno mąstymo pareiškime „dėl padėties tarybinio Pabaltijo respublikose" atvirai ir nepagrįstai reiškiamas nepasitenkinimas, kad Lietuvoje diskutuojama dėl konstitucinės teisės spręsti savo tautos likimą. Nors kviečiama ieškoti kompromisų, bet neatsisakoma galutinio teisėjo pozicijos. Nepamatuotas užgaulių epitetų vartojimas pareiškime neteikia garbės nei nežinomiems jo autoriams, nei TSKP Centro Komitetui.

Rašoma: „1989 m. rugpjūčio 23 d. įvykių organizatoriai pasistengė įkaitinti nuotaikas iki tam tikros nacionalistinės isterijos", „kai kur atsirado reali tikro pilietinio konflikto, masinių susirėmimų galvėse su sunkiais padariniais grėsmė", „žmonės turi žinoti, prie kokios bedugnės juos stumia nacionalistų lyderiai" ir t. t.

Tai kelia tik nuostabą kaip ir LKP Centro Komiteto neaiški pozicija šių iškraipymų, įžeidimų ir bauginimų atžvilgiu. Sudėtingesnis klausimas — kodėl taip daroma: iš nežinojimo ar siekiant tam tikrų tikslų.

Esame įsitikinę, kad lietuvių tauta, jos žmonės niekam nekelia grėsmės, todėl bauginimai nereikalingi. Pasitaikę pavienių asmenų ar atskirų grupuočių veiksmai ar pareiškimai, deklaruojantys nesantaiką tarp tautų nėra masiški ir dažni, bet ir jie buvo pasmerkti spaudoje, televizijos, radijo laidose. Todėl nesutinkame su tokiu padėties Lietuvoje traktavimu, koks jis yra pareiškime.

Norisi tikėtis, kad TSKP Centro komitetas atsityje neleis CK aparatui daryti pareiškimus TSKP Centro komiteto vardu ir vadovausis savo iškeltais teiginiais, kad naujas mąstymas būtinas visuose pertvarkos etapuose.

LPS Tauragės rajono taryba

Iš pareiškimo TSRS liaudies deputatų Antrajam suvažiavimui TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkui M. Gorbačiovui

TSKP CK vardu paskelbtame pareiškime „Dėl padėties tarybinio Pabaltijo respublikose" yra daug netiesos.

Atkreipdami į tai būsimo TSRS liaudies deputatų antrojo suvažiavimo dėmesį, kartu protestuojame prieš pareiškimo toną, įžeidžiamus epitetus, tautų nesantaikos kurstymą.

Ypač pavojinga yra to pareiškimo antikonstitucinė nuostata, nukreipta *prieš respublikų ir tautų apsisprendimo* teisę. TSRS liaudies deputatai: A. Buračas. V. Landsbergis, Just. Marcinkevičius, R. Ozolas, K. Prunskienė, Z. Vaišvila ir kt.

MITINGAS, KOKIO NEMATĖ PASAULIS

Rugpjūčio 23-oji. 19 valanda dar nespėjusio sutemti vakaro. Gyva žmonių grandinė, nusitęsusi apie 650 km, sujungė Lietuvos, Latvijos, Estijos gyventojų rankas ir širdis, kupinas noro atkurti okupuotų Pabaltijo tautų valstybingumą ir pareikšti protestą prieš gėdingą Molotovo—Ribentropo paktą ir jo pasekmes.

Tai buvo Baltijos tautų istorinio apmąstymo, rimties ir susikaupimo diena. Sunku tiksliai nustatyti, kiek Lietuvos žmonių dalyvavo šioje akcijoje, tačiau tokio „mitingo" pasaulis nematė. Ir nebuvo tai koks ekstremistinis aktas ar nacionalistinė isterija, o gražiai didinga tautinio sąmonėjimo išraiška.

Sąjūdžio tarybos vardu norėčiau padėkoti visiems tauragiškiams, o ypač senyvo amžiaus žmonėms, kurie ryžosi tokiai ilgai, varginančiai kelionei, turbūt pirmą kartą taip savanoriškai, niekieno neverčiami. Ir kartu, atsiprašyti už tuos organizacinius nesklandumus, kurie sutrukdė mūsų autobusams ir individualiu transportu važiavusiems žmonėms laiku atvykti į mums skirtą magistralės ruožą 24—25 km už Panevėžio. Daugelio vėlesnių nesklandumų būtume galėję išvengti, jeigu ne dešimt minučių po pirmos, o valanda anksčiau būtų pajudėjusi išvykstančiųjų kolona iš Tauragės. Jeigu prieš išvykimą būtume pasitikslinę Sąjūdžio Panevėžio taryboje apie

> **„Gailiuosi, kad „Baltijos kelio" akcijoje man neteko dalyvauti"** — prisipažino Gerb. A. Brazauskas per press konferenciją žurnalistams ir Lietuvos žmonėms.

mums skirto ruožo magistralėje koordinačių pasikeitimus. Dalį kaltės, manytume, turėtų prisiimti ir LPS Panevėžio miesto taryba, laiku nepranešusi apie tuos pakeitimus ir neužtikrinusi reguliuojamo kolonų praleidimo. Dėl tos priežasties buvom padalinti, ir į mums skirtą ruožą atvyko tiktai priekinė kolonos dalis. Vidurinioji dalis, ištrūkusi iš „kamščio", spėjo atvykti tik iki ruožo 2—18 km už Panevėžio, o kolonos „uodega" taip ir liko „kamštyje".

Nors tik dalis kolonos pateko į Tauragei skirtą ruožą, tačiau ir tos dalies būtų užtekę vientisai grandinei laiku sudaryti, jeigu būtume pradėję rikiuotis, tik atvykę, nelaukdami kol suvažiuos visos iš Tauragės išvykusios mašinos. Šilutiškiai ir šilališkiai, pastebėję mūsų praretėjusį galą, bemat jį užpildė. Ir nesvarbu atrodė, kieno ruože tu stovi — savo ar kaimyno, visus jungė sunkiai nusakoma bendra nuotaika. Po akcijos keliose magistralės vietose vyko mitingai, o jau po to sekė ne mažiau įspūdinga kelionė namo.

Ir neblės dar ilgai atmintyje patirti įspūdžiai, ir spindės akyse neaprėpiama šviesų jūra — tokią gausybę sunku įsivaizduoti, reikia pamatyti, pajausti. Turbūt tik rimtis ir susiklausymas padėjo išvengti žmonių aukų ar didesnių nelaimingų atsitikimų.

S. MIČIULIS

BALTIJOS KELIAS

Kelias į laisvę toks ilgas,
Pilnas vilčių ir kančių.
Baltijos kelias toks trumpas,
Pilnas troškimų naujų.

Taliną, Rygą ir Vilnių,
Sostines valstybių trijų,
Čia susikibę už rankų
Sujungėm gyvybės žiedu.

Tave visi čia suprato
Kaip broliai ar tėvai.
Rankose gėlės pražydo,
O šypsenom veidai.

Tegul per amžių amžius
Čia vėliavos plazdės
Ir šių valstybių žmonės
Vargų nebeturės.

K. BREDELIS, moksleivis

MOKYTOJUI

SU DIDELE viltimi ir šviesiu nerimu laukėme šių metų rugsėjo pirmosios — pirmojo rugsėjo po Lietuvos mokytojų Sąjūdžio suvažiavimo. Dideli darbai laukia Lietuvos mokytojų: nuo kiekvieno mūsų priklausys tautinės mokyklos ateitis, žmogaus ugdymo toje mokykloje ateitis.

O kartu — ir mūsų Lietuvos ateitis.

Tartum atsinaujino mūsų mokyklos: surandame tikrų, nemeluotų poeto posmų, skirtų Lietuvai ir apie Lietuvą; cituojame LKP CK pirmąjį sekretorių Alg. Brazauską — kaipgi be jo eisime į naująją Lietuvą?!

Visa tai neblogai. Tik nedrįskime galvoti, kad jau labai daug padarėme. O jeigu tai tik iškabos pakeitimas? Jeigu tai tik duoklė naujiems vėjams? Juk mes jau seniai išmokome cituoti svetimas mintis — citavome net kelis dešimtmečius, tik netoli nužygiavome becituodami... Pamėginkime dabar patys mąstyti ir sakyti savas mintis — kasdien, kiekvieną pamoką. Nors kelis dešimtmečius mus mokė tik vykdyti nurodymus, reikalavo nesamprotauti. Žinoma, todėl mums nelengva. Bet ryžkimės! Gal taip išmokysime mąstyti ir savo mokinius? Ir dirbti reikia — kiekvienas turime daryti kažką konkretaus ten, kur užimame darbo vietą. Darykime tyliai ir be reklamos kaip ta kukli lietuvių kalbos mokytoja, kuri atsirinko į savo grupę pačius silpniausius mokinius, kad savo talento liepsna priverstų save ir juos patikėti, jog žmogus gali daugiau negu padaro. (Įsivaizduoju, koks sunkus darbas jos laukia!). Darykime kantriai ir atkakliai kaip ta kuklios profesijos moteris, sugebėjusi surinkti kelis šimtus parašų, Sąjūdžui paskelbus eilinę parašų rin-

(Nukelta į 3 psl.)

Reabilituoti Staliną

„Jis (Stalinas. — Aut.) buvo visų pirma dogmatikas, pasiruošęs bet kokioms nuolaidoms einamuose reikaluose, bet galutiniam rezultate absoliutus prisirišėlis prie tų teorinių schemų, kurioms buvo įtikėjęs".

Ek. mokslų daktaras G. POPOVAS

Tai, ką mes šiandien vadiname „stalinizmu", natūraliai susiedami padrikus visuomeninės negandos epizodus su „didžiojo vado" asmenybe, iš tikrųjų netelpa į vieno žmogaus ambicijas, simpatijas ir antipatijas. Niekuomet nebuvo, nėra ir nebus valstybės, kad ir kokio laipsnio „asmenybės kultą" praktikuojančios, kurią valdantis žmogus galėtų vadovautis vien savo įgeidžiais, neatsižvelgdamas į nieką. Nei senovės Egipto faraonai, kurie buvo laikomi dievais, nei, tarkim, popiežius, kuris yra tarsi Dievo vietininkas žemėje, negalėjo ir negali sau leisti viską. Jei taip darytų, bematant žūtų pats arba žūtų jo valstybė. Antra vertus, bet kurios šalies, bet kurios organizuotos struktūros vadovas, natūraliai stengiasi išplėsti ir įtvirtinti savo įtaką, savo valdžią pavaldiniams. Vadovo galios ribos kiekvienu konkrečiu atveju išsiplės tiek, kiek leis jo kompetencija ir talentas bei organizacinė struktūros sistema. Pačiu bendriausiu požiūriu ši egzistavimo sistema yra daugumos susitarimo reikalas. Kuo ji demokratiškesnė, kuo platesnį organizacijos narių ratą apima, tuo siauresnės jos vado valdžios ribos ir atvirkščiai.

Fašistinėje sistemoje sužibėjo Musolinio, Hitlerio žvaigždės, socialistinėje — Stalino, Mao Dzeduno, Breţnevo, Pol Poto ir kitų.

Stalinas buvo talentingas savo valdžios stiprintojas, bet visų pirma nuoseklus, atsidavęs sistemos tarnas. Ir tai paaiškina sunkiai paaiškinamus dalykus: masinį žmonių naikinimą, dvasinę degradaciją, baisų skurdą, atsilikimą ir tuo pat metu didybę, jėgą, protą. Taip, deja, ir protą, nes nerimta būtų tvirtinti šios sistemos išradėją K. Marksą ir jos įkūrėją V. Leniną buvus neprotingais. Tą patį reikia pasakyti ir apie Staliną, tos sistemos vykdytoją. Jis buvo gan išpruses politikas, diplomatas. Jau vien tylus Lietuvos, Latvijos, Estijos įjungimas į „šviesaus rytojaus" viešpatiją be masinio gyventojų ir pasaulio valstybių pasipriešinimo tai patvirtina.

Kadaise „didysis vadas" nevirptelėjęs paaukojo savo tikrą sūnų ir milijonus kitų vardan marksistinės sistemos. Šiandien mes nedvejodami aukojam Staliną, kad išsaugotume tą sistemą... Nes nejauku prisipažinti, kad Spalio revoliucija — klaida, kad nesuskaičiuojamos žmonių aukos, suluošinti likimai žiauriai beprasmiški.

I. MARKSIZMO ESMĖ.

Kiek teko patirti, absoliuti dauguma paprastų žmonių visai nežino esminių marksizmo idėjų, kaip dauguma religingų žmonių nežino evangelijos (lot. — „geroji naujiena"). Keista, kai po 50 metų komunizmo statybos paklausi žmogaus (neretai net visokio mokslo krimtusio), kas tai yra komunizmas, jis arba patraukia pečiais, kažką abstrakčiai aiškindamas apie visuotinę gerovę, arba sako, kad žino, jog tai nesąmonė, tik negali sukonkretinti jos esmės.

Tuo tarpu, pati bendriausia komunistinės visuomenės schema yra nuostabiai patraukli ir paprasta.

PIRMA — privačios nuosavybės ir prekinių-piniginių santykių nebuvimas. Analizuodamas ekonominį visuomenės mechanizmą, jo evoliuciją, K. Marksas pastebėjo nuosavybės fenomeną. Natūralus gamybos priemonių ir kapitalo koncentracijos, suvisuomeninimo procesas kuriantis karteliams, sindikatams, trestams nepaprastai spartino gamybos vystymąsį ir gimdė mintį, kad visiško suvisuomeninimo metu techninis - ekonominis progresas įgaus maksimalius tempus. Šios prielaidos pagrindu K. Marksas numatė labai paprastą viso komplekso socialinių - dorovinių problemų išsprendimo būdą. Šiandien kritikuojamas K. Markso privatinės nuosavybės vertinimo vienpusiškumas, atskleidęs jos socialinį neteisingumą, moralinį turtuolių smukimą, nepastebint tiesioginio jos poveikio veiklos, iniciatyvios, darbščios, kūrybingos asmenybės ugdymui. Tik nemanau, kad šito K. Marksas nepastebėjo. Jis kūrė ateities visuomenės modelį, tą visuomeninį „perpetuum mobile", kuris turėjo veikti idealiai, be vidinės trinties ir pasipriešinimo, tą „Eldorado žemę", kurios ieškojimo pagundai neatsispirdavo visų laikų pasaulio filosofai. Išsiaiškinęs nuosavybės—darbo—prekės—pinigų sistemos mechanizmą, jo gimdomą socialinį progresą ir negandas, K. Marksas ateities visuomenės pagrindu numatė darbą, išaugusį iš prievartinio, iš kovos už būvį darbo į visuomeninės sąmonės ir sąžinės transformuotą gyvybinį poreikį, suprastą asmenybės džiaugsmą daryti gera kitiems. Juk nesmagu, kad mūsų daibas yra prekė. Nors K. Marksas atsiejo žmogaus visuomeninę veiklą nuo pačio žmogaus, laikydamas jį iš esmės laisvu, laisvai parduodančiu savo darbą, tačiau laisvė dirbti ir egzistuoti arba nedirbti ir žūti yra labai jau reliatyvi. Žmogus privalo parduoti savo darbą, savo gebėjimą dirbti, vadinasi save. Vilioklė mūsų prigimtis visaip priešinasi tam. Mes norime kurti, dirbti iš pašaukimo, kad realizuotume aukščiausius, kilniausius savo siekius. O pasirodo, mes — prekė. Suprantama, ateities visuomenėje taip neturi būti, vadinasi, visa prekinių-piniginių santykių sistema apmirsianti. Ją pakeis principas: „Iš kiekvieno pagal sugebėjimus, kiekvienam pagal poreikius!".

Tokia komunistinės visuomenės ekonominės struktūros esmė, ir nebūtų reikalo gilintis į senas, žinomos teorijos detales, jei ne viena smulkmena, kuri vėliau tapo gan reikšminga. Kad ir koks aukštas būtų civilizacijos lygis, vardan „šviesios ateities" visuomenei „susipurvinti rankas" teksią. Turtingesnis zmonems teksią pasakyti: „Mielieji, jusų turtai jau nuo seno tarnauja visiems žmonems. Jusų turto kaupimas iki šiol buvo prasmingas, nes plete zmonių veikią, kelė gerovę. Tačiau šiandien jau amoralu, kad tai, kas faktiškai yra visų darbo vaisius, juridiskai priklauso tik jūsų saujelei...." Misija išrasti šiuos lemtingus žodžius iš anksto numatyta tai žmonių grupei, kuriai juridiskai šie turtai nepriklauso — proletariatui. Visuomenės evoliucijos dėsnis lemia neišvengiamus kataklizmus, keiciantis visuomeninėms formacijoms, kai atgyvenusi pakeičiama pažangesne, pasenę nuosavybės santykiai pakeičiami naujais. K. Marksas spėjo, kad ne išimtis bus ir perejimas į paskutinę, aukščiausiąją visuomenės issivystymo pakopą — komunizmą. Istorinius proletariato žodžius, matyt, lydės ir neišvengiami ryžtingi veiksmai, - - revoliucija, diktatūra ir tam tikras pereinamasis laikotarpis — socializmas...

Tokia yra vieninteli tamsi „šviesaus rytojaus" demelė. Bet ką padarysi, puodus lipdant, rankos tepasi...

ANTRA, politinė - socialinė komunizmo idėja yra viso pasaulio susiliejimas. Stebėdamas natūralią ekonomikos ir kultūros integraciją, asimiliaciją, K. Marksas spėjo, kad ateities visuomenė bus vieninga visame žemės rutulyje. Žmogus bus Žemės pilietis! Išnyks kalbų, tautų, rasių skirtybės ir prieštaravimai, išnyks valstybės, nes valstybė ne tik apjungia siaurą ir uždarą žmonių grupę, gindama jos interesus (tai daro dažnai kitų valstybių, kitų žmonių interesų sąskaita), bet ir varžo žmogų jos viduje, paverčia jį bevaliu savo sraigteliu.

Tad tokią nuostabią ateities „proto" visuomenę nuspėjo didysis savo laikmečio fantastas K. Marksas. Tokia yra bendražmogiška jo teorijos esmė, išskyrus tai, kad jokio bendražmogiškumo visuomenėje K. Marksas nepripažino. „Visuomenė vis labiau ir labiau skyla į dvi dideles priešiskas stovyklas, į dvi dideles, viena prieš antrą stovinčias klases — buržuaziją ir proletariatą — rašė jis „Komunistų partijos manifeste". Pirmoji klasė turi viską: šeimą, papročius, tėvynę, nacionalinę kultūrą ir kitas „buržuazinės" civilizacijos apraiškas. Antroji — vien internacionalinę neapykantą pirmąjai ir troškimą kaip galima greičiau perkąsti jai gerklę.

Ne peraugusiame save kapitalizme, ne labai išsivysčiusios civilizacijos gėrybių pertekliuje, kaip numatė K. Marksas, bet visuotiname neraštingume, demokratijos tradicijų neturėjime, iš feodalinės patvaldystės neišsiritusios valstybės skurde Leninas ėmėsi kurti ateities visuomenę. Ir visiškai nuoširdžiai kraujo klane pradėtą pačios humaniškiausios ir demokratiškiausios komunistinės žmonių bendrijos kūrimą toliau tęsė Stalinas, nešdamas „gerąją naujieną" iš „šviesaus centro" į „tamsius pakraščius".

(Bus daugiau)

Julius RAGELSKIS

TAURAGĖS JAUNIMAS: „PRARASTOJI" KARTA AR NE?

VISI žinome, kad dabartinių permainų įgyvendinimas, visa Lietuvos ateitis — šviesi ji atrodys ar ne labai, priklauso nuo tų, kurie ateis pakeisti savo tėvus, perėmę didįjį atgimimo darbą, jų pradėtą. Ar pasiruošusi tam mūsų jaunoji karta? Ar pakankamai šviesių protų ir asmenybių galės ji duoti? Na, o konkrečiai apie Tauragės jaunus žmones kalbamės su LKJS Tauragės rajono komiteto pirmuoju sekretoriumi Gražvydu STANEVIČIUMI.

KLAUSIMAS: Koks Jūsų požiūris į kitokias, ne komunistines jaunimo organizacijas ir kodėl, Jūsų nuomone, jos taip nenoriai, sakyčiau, vangiai kuriasi rajone?

Aš už tokių organizacijų kūrimąsi. Manau, laikas visiems įrodė, koks netikslingas tolimesnis komjaunimo monopolis, todėl jeigu Tauragėje jaunimo gyvenimas pradėtų kunkuliuoti po skirtingomis vėliavomis, niekam nuo to blogiau nebūtų — tik geriau. Bet iki šiol, kiek žinau, norai taip ir lieka norais, pretenzija neišauga į aktyvią veiklą. Turbūt trūksta tikrų entuziastų, gerų organizatorių, o gal vėlgi tas nelemtas abejingumas visuomeninei veiklai. Juk daug lengviau tik nihilistiškai rėkti: „Šalin viską, kas sena, kas mums nepatinka", o patiems bijoti pirštą pajudinti, kai tikrai atsirado reali galimybė pasirinkti labiausiai tinkamą veiklos formą.

Sakyčiau, turi reikšmės ir mūsų rajono centro, kaip pramoninės krypties miesto, specifika. Nesunku nuspėti, kokios energijos daugiau — raumenų ar dvasinės, reikalauja šita specifika iš daugumos tauragiečių. Žinoma, yra ta nedidelė dalis mąstančių, kuriančių, aktyvių, veiklių, energingų. Bet tai tik nedidelė dalis, o visi likę, o dauguma... Taip ir nebevažiuoja per Tauragę roko maršai, kai toji miesto moralumo lygį formuojanti dauguma įsiveržia į vasaros estradą be bilietų,nors ir rėkia „Už nepriklausomą Lietuvą!", nors ir žino, kam tos lėšos už koncertą turi būti skirtos (o gal ir nežino, gal ir nesusimąsto?). Sugriovus kažką, nuvertus, reikia turėti, ką ton vieton iš naujo pastatyti. Ir ne šiaip pastatyti, o geriau, kokybiškiau. Ar jau tam pasiruošę?

KLAUSIMAS. Ką galėtumėte pasakyti apie permainas rajono komjaunimo organizacijoje?

Permainų daug. Svarbiausia iš jų laikyčiau tai, kad savarankiškesnės tapo pirminės komjaunimo organizacijos. Jeigu anksčiau 80 proc. iš mokesčių gautų lėšų buvo atiduodama rajoniniam komitetui, tai nuo šiol tas skaičius sieks daugiausiai 50 proc.

Supaprastėjo narystės procedūra. Įskaitos kortelės panaikintos, o komjaunimo organizacijos nariu laikomas tas, kas moka nario mokestį. Storą komjaunimo bilietą pakeitė žalia nedidelė kortelė, labiau primenanti skaitytojo pažymėjimą. Nebereikia daug laiko atimančio planų sudarinėjimo — planuojame daugiau kultūrinius renginius, o susirinkimus, kitus forumus šaukiame pagal būtinybę. Netolimoje ateityje numatome sumažinti savo komiteto darbuotojų aparatą dešimčia žmonių. Žodžiu, atsisakome pompastikos, biurokratizmo, kiek tai padaryti leidžia dabartinė mūsų padėtis.

KLAUSIMAS. Būtų įdomu sužinoti, kokiu mastu praėjo apsivalymo procesas Jūsų rajono komjaunimo organizacijoje, jeigu, žinoma, taip galima pavadinti tą procesą, kuris vyksta tiek komjaunime, tiek partijoje, paskatintas tautinio atgimimo vėjų?

Taip, tai apsivalymas, kuris pradžioje susilpnins komjaunimą ekonomiškai, bet sustiprins kokybiškai. Kad būtų aiškiau, kokiu mastu vyksta šis procesas, pateiksiu keletą skaičių. Oficialiai išstojusių komjaunuolių — 45, o įstojusių šiais metais — 11. Žinoma, dar yra didelė dalis tokių, kurie neatnešė ir nepadėjo bilieto ant stalo, bet komjaunimo veikloje nebedalyvauja, juos taip pat nebelaikome komjaunimo organizacijos nariais. Tikslaus skaičiaus dar negaliu pasakyti.

KLAUSIMAS. Ko norėtumėte palinkėti Tauragės jauniesiems žmonėms?

Nelikti nuošalyje visų tų įvykių, kurie dabar vyksta Lietuvoje. Rinkitės, kai yra duota laisvė rinktis, o jeigu pasirodys, kad buvote ne visiškai teisūs — ką gi, klysti žmogiška. Svarbiausia, nelikite pasyvūs stebėtojai ir garsūs tuščiažodžiautojai.

Dėkoju Jums už pokalbį.

Birutė IŠNARAUSKIENĖ

KALBINĖ SITUACIJA TAURAGEJE

NUO 1989 m. sausio mėn. 25 d., kai buvo priimtas LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakas „Dėl Lietuvos TSR valstybinės kalbos vartojimo", praėjo beveik pusmetis. Vien valstybinių dokumentų paskelbimas neapsaugos lietuvių kalbos nuo užterštumo bei išnykimo. Savo gimtosios kalbos puoselėjimu privalome rūpintis mes patys.

Deja, Tauragėje permainų šiuo klausimu dar nejuntame: ant įstaigų durų dar tebekabo senos dvikalbystę propaguojančios iškabos, jų sienas „puošia" svetima kalba išmarginti plakatai (Taupomasis bankas), po miestą važinėja automašinos su užrašais „Ogneopasno" (SMGS), „Hleb" ir kt. (Klaipėdos autobazės Tauragės kolona), „Milicija", vietinės reikšmės keliuose dar tebestovi rodyklės su dvikalbiais užrašais, parduotuvių vitrinose tebemirguliuoja dvikalbiai užrašai, o lietuviški su klaidom (sausainiai „Grietininiai", kaimiškos bulkutės ir t. t.). Tauragės statybinių medžiagų gamybiniam susivienijimui taip pat sunku atsisakyti dvikalbystės: teritorijos planas prieš įvažiavimą pavadintas dviem kalbomis, keramikos cecho teritorijoje akis bado šūkis: „Ekonomika — udarnoe zveno perestroiki", netgi tautinė simbolika ir techniniai - ekonominiai susivienijimo rodikliai „sutvirtinti" rusų kalba.

Ne tik šioje, ir kitose įmonėse, daugybė tarpžinybinių blankų ir formų rusų kalba.

Pasibaisėtina tarnybinių raštų bei šnekamoji kalba.

Atsižvelgdama į sunkią lietuvių kalbos būklę rajone, LPS Tauragės rajono taryba ir Lietuvių Kalbos Draugijos Tauragės grupė nutaria:

1. Atkreipti visuomenės dėmesį, kad kiekvieno žmogaus orumas ir tautinė savigarba reikalauja tobulinti gimtosios kalbos mokėjimą, naudojantis visais jos turtais, vengti klaidų ir viešai kalbėti tik taisyklinga ir švaria lietuvių kalba.

2. Atkreipti dėmesį į rajono tarmes, ne tik jų neniekinti, bet saugoti, puoselėti, bendrauti gimtąja tarme buityje.

3. Tam, kad rajone būtų sparčiau įgyvenditas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakas dėl Lietuvos TSR valstybinės kalbos ir Ministrų Tarybos nutarimas dėl lietuvių kalbos vartojimo (žr. minėto nutarimo 1 p.), siūlome rajono vykdomajam komitetui priimti sprendimą dėl lietuvių kalbos vartojimo rajone, kuriuo, be kitų priemonių, būtų patvirtintas lituanisto etatas rajono vykdomajame komitete. Tokį etatą užimantis žmogus turėtų būti kompetentingas rūpintis iškabomis, reklaminių ar informacinių stendų kalba, kontroliuoti gaunamų ir siunčiamų raštų kalbą, šnekamąją kalbą ir t. t.

4. Rajone lankščiau organizuoti lietuvių kalbos kursus kitataučiams.

5. Stambiosioms rajono įmonėms (RVKS, BGAK, SMGS, SMEG, VDPK, Mėsos kombinatui, pasiūlyti pasirūpinti kalbininko etatais.

6. Remiantis LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsako „Dėl Lietuvos TSR valstybinės kalbos vartojimo" 9 p., kuo skubiau grąžinti senuosius vietovardžius ūkiams, juos vadinti vardais vietovių, kuriose yra įsikūrę ūkių centrai: „Artoją" siūlome vadinti Mažonais, J. Janonio kol. — Kunigiškiais, „Raudonosios žvaigždės" kol. — Daugtaukiu, „Vienybės" kol. — Kensciais. Kuo skubiausiai grąžinti senuosius Tauragės miesto gatvių pavadinimus, nereikalaujant parašų rinkimo ir kitokių formalumų.

7. Kad vietovių pavadinimai būtų tariami taisyklingai, siūlome Lietuvos TSR transporto ministerijai kelių ženkluose vietovardžių pavadinimus sukirčiuoti.

8. Laikraštis vienas prieinamiausių kalbos ugdytojų, todėl „Tauragiečių balse" neturi būti kalbos ir rašybos klaidų, kurių iki šiol apstu. Laikraščio redakcijai siūlome taisyti pasitaikančius kalbos netikslumus, kaip taiso minties netikslumus.

9. Turint galvoje, kad 1988/89 m. m. tik vienoje rajono mokykloje (penktose klasėse) lietuvių kalbos buvo mokoma skirstant moksleivius į grupes, atkreipti rajono vykdomojo komiteto dėmesį į Lietuvos TSR Ministrų Tarybos nutarimo „Dėl priemonių Lietuvos TSR valstybinės kalbos vartojimui užtikrinti" 4 p. b dalį, skatinti kad to siektų visos mokyklos.

10. Stiprinti ikimokyklinių įstaigų darbuotojų ir pradinių klasių mokytojų atsakomybę už gimtosios kalbos mokymą, ieškoti priemonių tam įgyvendinti.

11. Užtikrinti rajono lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų aprūpinimą būtina literatūra.

LPS Tauragės rajono taryba
Lietuvių kalbos Draugijos Tauragės grupė

Vienoje barikadų pusėje

PARTIJOS Tauragės rajono komitetę prie apvalaus stalo buvo susėdę Sąjūdžio rajono tarybos komunistai ir Partijos rajono komiteto atstovai pasidalinti savo nuomonėmis apie TSKP CK pareiskimą „dėl padėties tarybinio Pabaltijo respublikose" ir apie LKP CK atsakomąjį pareiškimą.

Sąjūdžio komunistų nuomone, LKP CK pareiškime ryški tendencija tarp TSKP CK ir Lietuvos žmonių politika. Galėtume tai pavadinti diplomatija, tačiau tauta jaučiasi įžeista ir laukia deramo atkirčio į tokius nepamatuotus teiginius, kaip „ekstremistinė pozicija", „fašistinės okupacijos laikų politinės formuotės", „moralinis teroras", „nacionalistinė isterija", kurių pareiškimo tekste mirgėte mirga.

Partijos komiteto atstovų nuomone, šitie teiginiai ne tokie jau nepagrįsti ir nepamatuoti — juk, iš tiesų, buvę ir paminklų Tarybinei Armijai išniekinimo, ir „nacionalistinės isterijos" atvejų (kaip pavyzdį, pateikė Klaipėdoje, Pergalės aikštėje stovinčią patranką, kurią apipylė raudonais dažais, L. Laurinsko kalbą rugpjūčio 20 d. mitinge).

Taip, tai faktai, bet tai ir pavieniai faktai, o ne masinis reiškinys, kažkokia psichozė ar isterija. Be to, tai faktai, apie kuriuos buvo informuota visuomenė ir kuriuos tiek Vyriausybė, tiek Sąjūdis pasmerkė. Tai faktai, kuriuos, reikia ir tai pripažinti, galėjo įvykdyti provokatoriai. Sąjūdis supranta, kad tokie faktai ne Lietuvos naudai, todėl juos ne toleruoja, o traktuoja, kaip savo tautos kai kurių piliečių sąmoningumo stoką. Ir turime pripažinti, kad tai tik mažos kibirkštėlės, kurios nebūtų įžiebusios šito didžiojo laužo, kurį uždegė centras. Ir uždegė ne vien dėl to, kad čia vyksta „tokie dalykai", o dar ir todėl, kad Lietuvos įvykius gerokai iškraipo sąjunginės masinės informacijos priemonės. Atvykę korespondentai ruošia medžiagas iš įvairių mitingų, susibūrimų, gerai neįsigilinę į situaciją, ne visuomet pakankamai tiksliai traktuodami tų renginių vaizdinę simboliką. Arba dar blogiau: iškraipomos, iškarpomos mūsų politinių veikėjų mintys, išsakytos centrinei TV arba sąjunginei presai. Galėtume dar pridėti tokių informacijos šaltinių, kaip „Vienybės" organizacija bei pavieniai atgimimo vėjų Lietuvoje priešininkai, įtaką objektyviam įvykių Lietuvoje nušvietimui, tačiau ir tuomet turėsime pripažinti, kad ne dezinformacija pasitarnavo pagrindiniu akstinu TSKP CK pareiškimui. Reikalas tas, kad M. Gorbačiovas konsultavosi su A. Brazausku dėl padėties Lietuvoje telefonu, todėl turėjo tapti aišku, kad jokios ypatingos situacijos mūsų krašte nėra. Tad, kyla klausimas, kas vis dėlto pasitarnavo tokiai nemalonei ant pabaltijiečių, suplaktų į vieną krūvą, nors yra trys skirtingos respublikos, galvų?

Sąjūdžio komunistų nuomone, dar kartą pasitvirtino tiesa, kad didžioji imperija, grįsdama santykius su savo kolonijomis pagal principą de jure, o atmesdama principą de facto, t. y. juridiškai deklaruodama visas teises ir laisves, o faktiškai nenorėdama sutikti su jų įgyvendinimu, pasijuto per daug įžeista, kad Lietuvos TSR AT komisija „dėl Molotovo—Ribentropo pakto" nepalaukė analogiškos komisijos iš Maskvos išvadų. Betgi, laukti nebebuvo kada: rugpjūčio 23 d. turėjo prasidėti akcija „Baltijos kelias", o jos išvakarėse Maskva dar tylėjo. Didžioji Pabaltijo tautų akcija, be abejo, taip pat pasitarnavo centro pykčiui.

Komunistai sąjūdiečiai suabejojo, ar TSKP CK Politinis biuras turėjo teisę priimti pareiškimą viso Centro komiteto vardu. Partijos rajono komiteto atstovai pasakė, kad tarp TSKP CK plenumų dirba Politinis biuras, ir jo kompetencijoje priimti dokumentus viso CK vardu.

Diskutuota ir dėl to, ar teisingai pasielgė LKP CK, neskelbdamas diskusijų eigos LKP CK XX plenume. Sąjūdiečių nuomone, partija turi labiau pasitikėti savo tauta. Partijos rajono komiteto lyderių nuomone, LKP CK turi teisę pasirinkti, skelbti ar neskelbti visas kalbas. Svarbiausia, esą, rezultatas. Už tai, kad diskusijų eiga nebūtų skelbiama balsavo 110 plenumo dalyvių, ir tik 39 buvo „už". Sąjūdiečių nuomone, tai rodo, kad LKP CK didžioji dalis nusiteikusi konservatyviai.

Diskusijai baigiantis, abišaliai buvo sutikta su tuo, kad nesutarimai nėra esminiai, kad, anot Partijos komiteto ideologinio skyriaus vedėjos V. Kubilienės, komunistai atsidūrė vienoje barikadų pusėje ir kelyje į savarankiškos Lietuvos komunistų partijos sukūrimą turi būti vieningi kaip niekad.

Užrašė B. IŠNARAUSKIENĖ

IŠ ATMINTINŲ DATŲ

1865 m. rugsėjo 6 d. rusų valdžia uždraudė lietuviams spaudą.

1430 m. rugsėjo 8 d. — Vytauto Didžiojo karūnavimo diena.

1932 m. rugsėjo 10 d. Kaune mirė aušrininkas ir varpininkas šaulys Vincas Palukaitis.

PAREIŠKIMAS

Tauragės miesto Vykdomojo komiteto
Pirmininkei G. Skvernevičiūtei
Tauragės rajono Vykdomojo komiteto
Pirmininkui A. Riduliui

Prašytume grąžinti dabartinei K. Poželos gatvei Vaižganto vardą.

Artėja mūsų literatūros klasiko Juozo Tumo—Vaižganto gimimo 120-osios metinės (gimė 1869. 09. 20). Miesto pedagogai, kiti miesto žmonės kreipiasi į mus, reikalaudami šio jubiliejaus proga atstatyti padarytą istorinę skriaudą.

LPS Tauragės rajono taryba

TSKP Centro komitetui

Mes protestuojame prieš Jūsų pareiškimą „dėl padėties Pabaltijo respublikose", kuris rodo realios padėties nežinojimą Lietuvoje, nepagarbą ir grasinimus mūsų tautai. Kartu pažymime, kad nepritariame kai kurių pavienių asmenų ir nedidelių žmonių grupių antihumaniškiems išsišokimams, tačiau nesutinkame su šių atvejų apibendrinimu visai tautai.

LTSR Tauragės rajono
Kelių valdybos pirminė
partinė organizacija

LKP Centro komitetui

Mes pritariame Jūsų pareiškime, priimtame XX-ame plenume, išsakytoms svarbiausioms Lietuvos nepriklausomybės siekimo idėjoms. Kartu manome, kad atsakant į TSKP CK pareiškimą, derėjo atkreipti dėmesį į nepagarbą ir grasinimus pareikštus tiek partijos, tiek aukščiausios mūsų valdžios atstovams, tiek visai tautai. Taip pat manome, kad tokios svarbos dokumento svarstymas „už uždarų durų" reiškia nenorą toliau žengti viešumo ir demokratizacijos link ir didina nepasitikėjimą dabartine LKP Centro komiteto sudėtimi.

Tauragės kelių valdybos
pirminė partinė organizacija

MOKYTOJUI

Atkelta iš 1 psl.)

kimo akciją, nors niekas jos šito neprašė ir niekas nejpareigojo.

Argi ne tokie žmonės vadinami Žemės druska?

Bet ar visi pajėgsime atsiplėšti nuo senų stereotipų, draudimų ir instrukcijų? Ar panorėsime paieškoti savo širdyse naujų žodžių, o mus supusiose dykrose — naujų kelių, vedančių į aiškų, konkretų tikslą? Ar sugebėsime tais naujais keliais vesti mūsų jaunuosius bičiulius — savo mokinius? Ar surasime tą tikrąjį, vienintelį, patį gražiausią ir patį reikalingiausią žodį, kuris priverstų krūptelėti širdį ir susimąstyti, kuris kaip gyvybės vanduo prikeltų mūsų mokinius naujam darbui ir naujai Lietuvai? Ar paversime žodį — idėją darbu, be kurio patys gražiausi sumanymai lieka tušti ir bevaisiai?..

Kiek dar tokių „ar" neleidžia šiandien ramiai užmigti ne vienam mokytojui...

Ir gerai, kad neleidžia!

Sunkiu ir įdomiu laikmečiu gyvename — mokėkime tai įvertinti. Mokėkime tuo pasinaudoti — ateina didelių darbų metas. Ir norisi tikėti,kad mokytojai bus verti šio laikmečio vaikai.

Sėmės ir stiprybės tau, Mokytojau! Iš tavęs Lietuva daug laukia — pateisink jos lūkesčius.

Rajono mokytojų Sąjūdžio taryba

Sąjūdžio taryboje

DALYVAUJANT svečiui iš Partijos rajono komiteto, sekretoriui M. Lenktaičiui, kilo diskusija dėl Lietuvos Laisvės Lygos atstovo L. Laurinsko kalbos, pasakytos mitinge, skirtame Molotovo—Ribentropo pakto penkiasdešimtosioms metinėms paminėti. Buvo įvairių nuomonių, tačiau dauguma sutiko su tuo, jog Sąjūdžio taryba turėtų prisiimti atsakomybę ir numatyti, kad ateityje panašūs renginiai nevirstų asmeninių sąskaitų suvedinėjimo arena. Pagaliau, politinė etika reikalauja tolerancijos idėjinio priešininko atžvilgiu, kai liečiami ne jo politiniai įsitikinimai, o asmeninio gyvenimo pusės.

REDAKCIJOS PRIERAŠAS

Neteisindami L. Laurinsko nekorektiškos kalbos mitinge, kai kurių neetiškų išsireiškimų rajono ir miesto valdžios atstovų adresu, manome, kad į taip vadinamą „Laurinsko klausimą" reikia pažiūrėti giliau. Jau nuo įsimintino N. Sadūnaitės „antiliaudinio išsišokimo" (kuriame dalyvavo ir L. Laurinskas) laikų, šis „klausimas" gana plačiai ir kryptingai narpliojamas tarybiniuose organuose. Štai viename iš jų, „Tiesije", 1988. 06. 17, Marius Barkauskas straipsnyje „Kam tikrai rūpi aukų pagerbimas?" rašo apie 1988 m. birželio 14 d. Vilniuje, Gedimino aikštėje įvykusį mitingą: „Kalbėtojai smerkia masinį žmonių vežimą į tolimuosius Sibiro rajonus (...) Kalbama apie tai, kad buvo nesiskaitoma su TSRS ir LTSR konstitucijų nustatytais teisėtvarkos principais, pamintas žmoniškumas.

Staiga šalia kalbančiųjų stovintis senyvas vyriškis, parišęs ant strypo, iškelia trispalvę buržuazinės Lietuvos vėliavą. Kas jis? Tai — Leonas Laurinskas".

Sužinojęs šitaip „antiliaudiškai" pasielgusio žmogaus pavardę „Tiesos" korespondentas įtempia savo fenomenalią atmintį ir prisimena „visai neseniai" (vos ne prieš metus) viename rajoniniame organe („Leniniečių balse") publikuotą detalų partizanų „Aušrelės" būrio (į kurį trispalvės ginti buvo įstojęs ir L. Laurinskas) aprasymą. Daugelis straipsnio detalių rodo autoriaus informuotumą, kuriam gali prilygti tik viena *„tyli firma"*. Panašaus braižo rašinį „Leniniečių balsas" spausdino ir šių metų pradžioje. Kiek pakeistu braižu, bet ta pačia tendencija 1989. 05. 30 savo „Atsiliepime" Joana Žiniauskienė pasakoja vaikystėje patirtą siaubą, kai „banditai" (tarp kurių ji pastebėjo ir L. Laurinską) nužudė motiną, tėvą ir vyresnį brolį. Jos manymu, jie tai padarė šiaip sau, iš „banditiško" pašaukimo. Reikia tikėti šitokiu mažos mergaitės naivumu, kurs buvo kalamas visiems į galvą nuo pat pokario laikų. Nes tik dabar pradeda pasiekti viešumą faktai apie saugumo organizuotą provokacinių pavienių ir grupinių „miškinių" veiklą, apie tai, kad tokie akli „kerštо aktai" sekdavo po eilinio vienos ar kitos šeimos ištrėmimo, kai į „mišką" nukeliaudavo informacija apie prie to prisidėjusius vietinius skundikus. Neretai šios informacijos „nutekėjimą" organizuodavo patys saugumiečiai, siekdami lietuvius kiršinti ir stumti į dar gilesnę brolžudystę. Neatmetant išimties iš taisyklės tikimybės, remiantis iki šiol jau sukaupta medžiaga apie rezistencijos kovas, galima tvirtinti, kad partizanų būriai nežudė paprastų, eilinių žmonių nei apiplėšimo, nei atsisakymo eiti į mišką ar panašiais sumetimais. Belieka tik tikėti J. Žiniauskienės nuoširdumu, atsimenant tų tragiškų laikų suaugusiųjų pastangas nuslėpti nuo savo mažylių tai, ką jiems žinoti buvo pavojinga.

Tragiškai bevilтiška pokario laikų rezistencija. Nei dabar, nei, vargu ar kada vėliau bus galima vienareikšmiškai ją pateisinti ar pasmerkti. Apie išėjusius į mišką bendražygius Juozas Daumantas rašė: „Visus juos subūrė ta pati Tėvynės meilė ir pareiga ginti tėvų žemę ir savo seses — brolius nuo beatodairinio rytų barbaro teroro. Ginti ir gintis, jaučiant didįjį laisvės ir žmogiškumo troškimą ir suprantant begalinį šios kovos sunkumą; ginti ir gintis, visiškai atsižadant savo asmeninio gyvenimo, kol kas pasitikint tik savo jėgomis ir budrumu, paslapčiomis rusenant vilčiai, kad pagaliau tie, kurie dar taip neseniai kalbėjo apie teisingą pokario sutvarkymą, pajus atsakingumą prieš žmonijos ateinančias kartas ir pašalins barbariją, terorą ir vergiją". (J. Daumantas „Partizanai". Morkūno spaustuvė, Chicago, 1984 m.).

Šiandien mes žavimės tokių asmenybių,kaip J. Urbšys, praėjusių bolševikinio naikinimo pragarą susitvardymu, savigarba, orumu. Norėtumėm, kad visi nukentėję prilygtų mūsų tautos šviesulių dvasinės kultūros etalonui. Deja, kaip bebūtų keista, į miškus su šautuvu ginti trispalvės išėjo dauguma neišprususių kaimo biedniokų, kurie prievartinio kolhozinimo sąlygomis situaciją suprato suprimityvintai — Lietuvai nelaimes atnešė tarybų valdžia, vadinasi, prieš visokias jos apraiškas ir reikia kovoti. Iš tų gausaus beviltiškam žingsniui pasiryžusių jaunuolių būrio beliko vienetai. Supraskim juos, pusę savo brandžiausio amžiaus praleidusių besislapstant suo gaudynių; kalėjimuose ir lageriuose. Prisiminkim jiems, grįžusiems, sudarytą persekiojimo ir nepakantumo atmosferą. Prisiminkim juos, pirmuosius iškėlusius ant strypų trispalves, prakalbusius apie Molotovo —Ribentropo prekybą tautomis, kai už tai dar visai neseniai buvo medžiojama ir pjudoma. Ko gero, neetiška reikalauti iš šių žmonių meilės tarybų valdžiai.

Už asmeninį įžeidimą ir šmeižtą, pasakytą rugpjūčio 20 d. mitinge, G. Skvernavičiūtė ir R. Jankantas kreipėsi į prokuratūrą. L. Laurinskui iškelta baudžiamoji byla.

Sutikdami su visiškai teisėtu įžeistųjų žmonių noru reabilituotis, manome, kad tarybų valdžios atstovų orumo ir būsimo autoriteto (jis tik šiandien, pertvarkos laikmečiu, kuriamas net ne nuo nulio — nuo minuso) būtina sąlyga yra pasvėrimas savo asmeninių nuoskaudų tiesioginio priežastingumo mūsų tragiškos praeities fone.

— — —

Kaip informavo Tremtinių klubo pirmininkas Ged. Katinas, „Šūbartinės" kolėjimo uždanga kyla vis aukščiau.

Yra žinoma, jog į šį baisų kalinių namą atveždavo iš miško žuvusių partizanų kūnus, nurengdavo, jeigu jie buvo su kariškais drabužiais, o jei su civiliais — užkasdavo nenurengtus. Laidodavo naktį, veždavo į Oko mišką ir kitur. Kame jų kūnai sulaidoti, žino tiktai būvę „stribokai", bet tie iš jų, kurie likę gyvi, kol kas tyli. Belieka viltis, kad prabils jų pilietinė sąžinė ir laukti. Tuomet tuos palaikus — nesvarbu kieno jie, partizano ar liaudies gynėjo, būtų galima pervežti į kapines, šitaip grąžinant istorinį teisingumą ir nusilenkiant tragiškiems savo tautiečių likimams.

Yra žinoma ir tai, jog pačiame „Šūbartinės" kieme yra užkasti apie dvidešimties vyrų ir mergaitės lavonai. Iškasti palaikus šitoje vietoje neįmanoma, todėl derėtų bent jau padoriai įamžinti jų atminimą, pastatant paminklą. Manome, jog prie kalėjimo pastato reikėtų prikalti memorialinę lentą, o rūsyje įkurti muziejų, pasakojantį apie šios pragaro mašinos žiaurumus.

Minėtiems aktams ištirti ir iš to padaryti atitinkamas išvadas sudaryta komisija vykdomajame komitete, į kurią įeina taip pat Sąjūdžio bei Tremtinių klubo atstovai.

— — —

LPS Tauragės rajono tarybos vardu pasiųsta telegrama LTSR AT Prezidiumui, kurioje nesutinkama su LTSR AT sesijos atidėjimu ir reikalaujama eilinę LTSR AT sesiją sušaukti pirmoje rugsėjo pusėje.

Skaitytojų paštas

DĖKOJAME skaitytojams, kurie atsiliepia į mūsų publikacijas.

Štai dvi skirtingos nuomonės — atsiliepimai į „Mūsų žinių" aštunto numerio publikaciją „Broliai, seserys, tautiečiai!". Gerb. N. Macijauskienė linkusi sutikti su pareiškimo autoriais, kad „dalis gyventojų, nepakęsdami prievartos ar nebeturėdami kitos išeities, pasitraukė į miškus, kad su ginklu rankose apgintų savo tautos laisvę ir teisę vadintis lietuviais. Jų tarpe buvo daug dorų žmonių (...)". Savo nuomonę autorė argumentuoja artimųjų pavyzdžiu.

Antrąją, visiškai priešišką nuomonę, deklaruoja anoniminis autorius. Anot autoriaus, tai jokie partizanai, o papraščiausi „banditai". Taigi iš to seka išvada, jog ne jiems reikią statyti paminklus, o dėl jų kaltės patekusiems Sibiran žmonėms, kurių daugelis buvo jų pačių artimieji.

Gavome laišką adresuotą ne tik „Mūsų žinioms", bet ir Sąjūdžio tarybai. Jo autorė Gerb. R. Jončaitė, susirūpinusi, jog Sąjūdžio rajono taryba neturi atskirų patalpų ir negali sėdėti ištisą dieną (kaip tai, anot autorės, yra Sąjūdžio Klaipėdos taryboje), priiminėdama „nuskriaustuosius" įvairiais buitiniais-socialiniais klausimais: kam darbą padėdama susirasti ar pensiją pakelti, ką net butu aprūpindama.

Kitas Gerb. R. Jončaitę jaudinantis klausimas — tai „Mūsų žinių" laikraštėlis. Skaitytojos nuomone, laikraštėlyje per daug vietos skiriama tremtinių gyvenimo klausimams, o per mažai kalbama apie našlaičių, invalidų, senelių problemas.

Redakciją pasiekė dar vienas laiškas iš Baltarusijos, neradęs atliepio savo Tėvynėje. Karo ir pokario įvykių liudininko akimis kalba Artamoškinas Jegoras Grigorjevičius, gyvenantis Gomelio srityje, Rogačovo mieste. Laiške karti nuoskauda tų, kurie laimėję Berlyno šturmą, buvo areštuoti kaip Tėvynės išdavikai ir pasmerkti koncentracijos stovyklų baisybėms. Tarp pasmerktųjų buvę daug Pabaltijiečių, kurių nemaža dalis, neatlaikiusi Taišeto šalčių (tuo metu, kai belaisvius ten atvežė buvo 52 laipsniai šalčio) numirė arba liko suluošinti, nušalus atskiroms kūno vietoms.

DĖKOJAME

Gerb. Vladas Karalius iš Pagirupio kaimo (Lomių apylinkė) paaukojo 100 rublių Sąjūdžiui ir 100 rublių paminklui Rainių tragedijai atminti. Nuoširdžiai dėkojame.

INFORMUOJAME

kad Partijos rajono komiteto biuras maloniai leido „Mūsų žinių" apimtį padvigubinti, o tiražą padidinti iki 10.000 egzempliorių. Dėkojame;

kad visose „Lietuvos sapudos agentūrose" ir ryšių skyriuose iki spalio 1 d. priimama prenumerata šių leidinių: „Atgimimas", „Mažoji Lietuva", „Respublikos" dienraštis, „Katalikų pasaulis";

kad parašų, reikalaujančių pasmerkti Molotovo —Ribentropo pakto pasekmes, rinkimo akcija pratęsta iki rugsėjo 28 d.;

kad Lietuvos Darbininkų Sąjungos (LDS) rajono iniciatyvinė grupė renkasi Centrinėje bibliotekoje kiekvieno mėnesio pirmą ir trečią trečiadienį 19,00 val. Visus suinteresuotus asmenis grupė kviečia apsilankyti;

kad LDS rėmimo grupės jau susikūrė Tauragės autokelių valdyboje ir Skaičiavimo mašinų elementų gamykloje.

kad Tremtinių klubas renkasi kiekvieno mėnesio pirmą ir trečią ketvirtadienį Tauragės politechnikume 19,00 val.

IŠ SĄJŪDŽIO INFORMACIJOS AGENTŪROS (SIA) PRANEŠIMŲ

Kaip pranešė vienas iš Baltijos kelio organizatorių A. Grumadas, akcijoje dalyvavo 60.000 lengvųjų mašinų, 3.000 autobusų. Renginio metu neįvyko nė viena autoavarija. Organizatorių duomenimis, akcijoje dalyvavo daugiau nei pusė milijono žmonių.

Kirgizijos mieste Oš 1989. 08. 22. įkurtas Demokratinis Liaudies frontas, kuriam vadovauja geologijos ekspedicijos laboratorijos viršininkas Bikubajev Tolon. Demokratinio Liaudies fronto taryba, kurią sudaro 10 žmonių, palaiko demokratizaciją ir persitvarkymą, pasisako už individualias respublikų ir autonominių sričių konstitucijas.

Molotovo—Ribentropo pakto penkiasdešimtmečio proga įvyko mitingas Maskvoje, Puškino aikštėje. Jame dalyvavo apie 7000 žmonių. Jų tarpe buvo ir draugijos „Pamiat" nariai. Įvairiose vietose buvo iškelti plakatai: „SSSR — poslednjaja kolonialnaja imperija!", „Gorbačov, perestanj obmanyvat narod!", „Svobodu narodam — žertvam pakta Ribentropa—Molotova-", „Svastika + serp i molot = 1939 god". Suimta virš 150 žmonių, 5 žmonės sumušti ir nuvežti į ligoninę, 6 iš suimtųjų nuteisti 5—15 parų. Iš mitinge dalyvavusių žmonių buvo atiminėjamos Pabaltijo respublikų tautinės vėliavos.

Ta pačia proga įvyko mitingas Leningrade, kuriame delyvavo apie 600 žmonių. Žiemos rūmų aikštė buvo apsupta milicininkų. Mitingui prasidėjus, jo organizatoriai buvo spardomi, kišami į milicijos mašinas. 4 buvo suspardyti, 50 stipriai sumušti „bananais", 60—70 žmonių buvo suimta.

REDAKTORIUS Julius Ragelskis

REDAKCINĖ KOLEGIJA: Birutė Išnarauskienė, Zenona Jurevičiūtė, Bronius Jagminas.

Rašyti mums: 235900, Tauragė, Pasieniečių 3, Centrinė biblioteka, „MŪSŲ ŽINIOMS".

Spausdina Klaipėdos „Ryto" spaustuvės Tauragės skyriuje P. Žemgulio 11. Formatas A3. Tiražas — 5000 egz. Kaina 10 kap. Užsakymo Nr. 1573.